

Özel Eğitim Tanılama Sürecinde Sıkça Karşılaşılan Sorular

- Özel Eğitim Nedir?
- Bir çocuğun özel eğitime ihtiyaç duyduğunu gösteren emareler nelerdir?
- Bir öğretmen olarak özel eğitim ihtiyacı olan bir öğrencim varsa ne yapmalıyım?
- Öğrencinin tanılama sürecinde yerine getirmem gereken prosedürler nelerdir?
- Bu süreçte öğrencinin velisi ile nasıl bir iletişim kurulmalı ve neler yapılmalıdır?
- Rehber öğretmeni olmayan okullarda tanılama süreci nasıl yürür?
- Öğrenci RAM'a gelirken yanında hangi belgeleri getirmelidir?

**Bu konularda hepimiz bazen
kafa karışıklıklarına
yaşayabiliyoruz.**

Ancak endişe etmeyin.

Şimdi bu sorulara birlikte
yanıt arayalım.

Özel Eğitim İhtiyacı Olan Bireyleri Tanılama Süreci

Özel eğitim nedir?

- Eğitimin temelinde ihtiyaç analizi vardır. Bireylerin ihtiyaçlarını belirleyip onlara ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri kazandırmak esastır.
- Ancak bireyin ihtiyaçlarının yanında sunulacak eğitimin o bireyin özelliklerine uygun olup olmadığı da önemlidir.
- Bireyin uygulanacak eğitim programından yararlanabilecek bilişsel, duygusal ve sosyal becerilere sahip olup olmadığı iyi değerlendirilmelidir.
- Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirilmiş eğitim programları ve özel olarak yetiştirilmiş personel ile uygun ortamlarda sürdürülen eğitime özel eğitim denir.
- En çok karşılaşılan hata şudur ki; özel eğitimin sadece akranlarından geride olan bireyler için olduğunu zannediyoruz.
- Üstün zekalı bireyler de özel eğitimden faydalanmaları gerekli olan bireylerdir. Çünkü özel eğitimde belirleyici faktör akranlarından geri olmak değil farklı olmaktır.

Bir çocuğun/öğrencinin özel eğitime ihtiyaç duyuyor olabileceğini nasıl anlarız?

- **Özel öğrenme güçlüğü olanlar;** özel öğrenme güçlüğü zihinsel yetersizliğe bağlı olmaksızın okuma-yazma ve aritmetik becerilerde geri olma durumudur. En tipik belirtisi okuma yazmaya geçememe, harfleri ters (b ile d yi birbiri yerine kullanma) ve yanlış yazma, sayıları karıştırma şeklindedir.
- **Üstün zekalı ve üstün yetenekli öğrenciler;** akranlarından bariz olarak daha yetenekli olan öğrenciler de tanılama sürecine dahil edilip ihtiyaç duyduğu özel eğitimi almalıdır. Üstün zekalı çocuklar bazen normal eğitim müfredatından sıkılıp disiplin problemlerine sebep olabilmektedirler, buna dikkat edilmeli ve iyi gözlem yapılmalıdır. Resim ve müzik gibi alanlarda özel yeteneği olan çocuklar da buna dahildir. İlkokullarda bu çocukların tespiti için **Bilsem** tanılama süreci iyi takip edilmelidir.
- **Dil ve konuşma güçlüğü olanlar;** dil öğrenmede kritik dönemleri geçtiği halde ana dilini konuşamayan, isteklerini anlamsız sesler çıkararak ifade etmeye çalışan çocuklar bu gruba dahildir. Çocuğun alıcı dil ve ifade edici dil becerileri zayıfsa tanılama sürecine dahil edilip çok geç olmadan gerekenler yapılmalıdır.
- **Zihinsel yetersizliği olanlar;** problem çözme ve mantık yürütme becerileri gelişim döneminin gerisinde olanlar bu gruba dahildir. Her ders başarısı düşük çocuk zihinsel yetersizlik yaşıyor anlamına gelmez, başarısızlığın altında başka faktörler yoksa zihinsel yetersizlikten söz edilip tanılama sürecine dahil edilmelidir.

- **Fiziksel yetersizliği olanlar;** görme, duyma, iskelet-kas sistemi sakatlıkları v.b engel durumları olan öğrenciler de tanılama sürecine alınır.
- **Yaygın gelişimsel bozukluğu olanlar;** otizm ve otizmin alt türleri(asperger, atipik otizm), rett bozukluğu(sadece kızlarda görülür) olan çocuklar da özel eğitim sürecine dahil edilmelidirler. Otizmin tipik belirtileri sosyal becerilerde sınırlılık, göz kontağı kurmama, duyguları anlamama, belirli ve tuhaf konulara aşırı ilgi, robotik konuşma tarzı, tekrar eden düzenli hareketleri izlemeye aşırı hevesli olma v.s
- **Dikkat eksikliği ve hiperaktivitesi olanlar;** bu çocuklar dikkatlerini uzun süre aynı konuda yoğunlaştırılmazlar. Uzun süre oturamaz, ayağa kalkıp gezmek isterler ve dürtüsel davrandıkları için sıra bekleme, kurallı oyun oynama gibi konularda çok zorlanırlar. Bir işle ya da dersle uğraşmaları gerektiğinde çok fazla hata yapar ve çok çabuk sıkılırlar. Bu çocukların da tanılanıp özel eğitime dahil edilmeleri gerekir. Ancak her hareketli çocuk hiperaktif ya da dikkat eksikliği olan çocuk değildir. Hareketlerini kontrol edemeyecek kadar dürtüsel ya da dikkatini bir kaç dakikadan fazla toplayamıyor olması gerek.
- **Süreğen hastalık;** bu hastalıklar zaten okul süreci başlamadan önce fark edilip tıbbi tanısı konmuş ve tedavi sürecine başlanmış durumlarda oluyor. Ancak çocuğun tanılama sürecine alınması için uygun özel eğitimi alması için yönlendirmesi de yapılmalıdır. Evde eğitim hizmetinden ve olanaklarından söz edilmelidir.

Ozel eğitime ihtiyacı olduğunu düşündüğüm öğrencim varsa ne yapmalıyım?

Öncelikle varsa okul rehber öğretmenine bilgi verip uzmanlığından faydalanmak, görüşlerini almak, idareyi haberdar etmek gerekir.

Sonrasında idare ve rehber öğretmen ile ortak hareket ederek öğrencinin ailesiyle iletişime geçilerek velilerine durum izah edilmelidir. Aile durumdan haberdar mı, yoksa hiç bir farklılık hissetmemişler mi öncelikle bu anlaşılmalıdır.

Velilerin izni ve katılımı olmadan tanılama süreci başlatılmadığı için öncelikle veliler durumu anlamalı ve sürece dahil olmaya gönüllü olmalıdırlar.

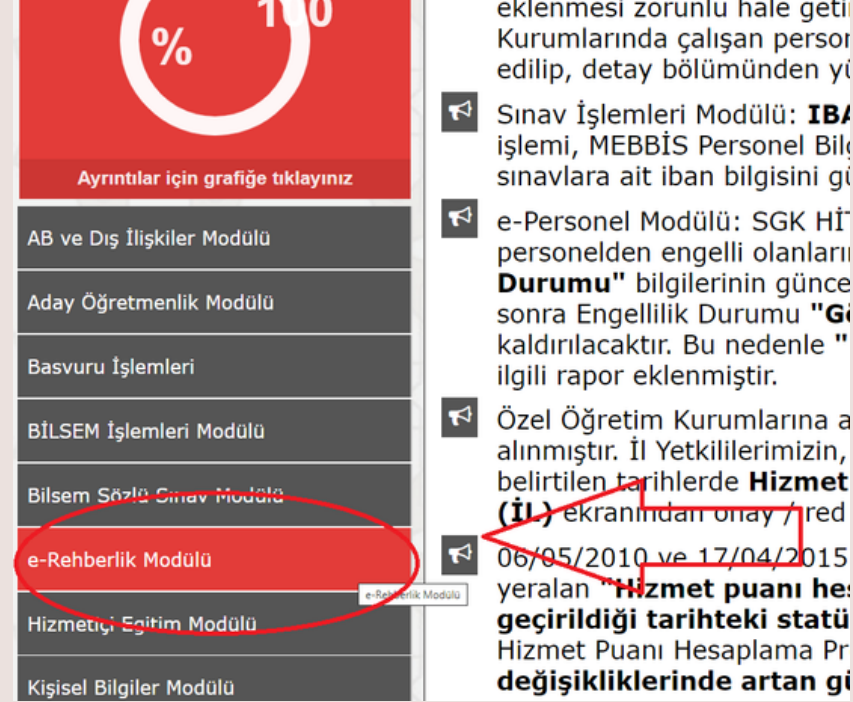
Unutmayınız ki veliler için çocuklarının ekranlarından farklı olduklarını kabullenmek çok zor olacağından bu aşamada veliler ile kuracağınız iletişim hayati öneme sahiptir ve sürecin bundan sonra nasıl yürüyeceğini belirleyecektir.

İşte bu yüzden veli ile olumlu bir iletişim kurulmalı, çocuğun durumu dürüst ve doğru bir şekilde anlatılmalı, özel eğitimin ne olduğuna dair güven telkin eden bir konuşma yapma, varsa velilerin yanlış algılarını düzeltmek gerekir.

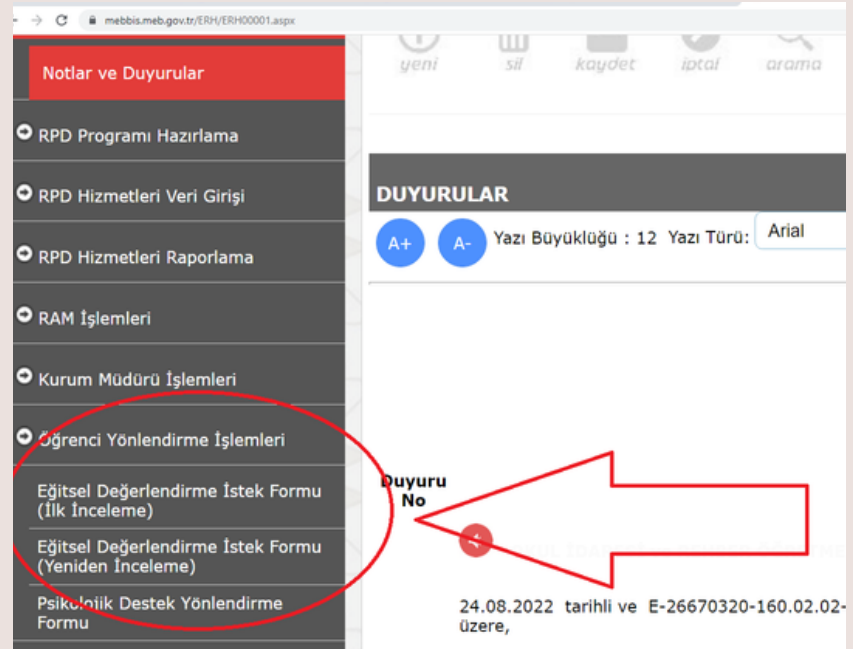
--Mebbis hesabına giriş yaptıktan sonra soldaki menüden "**E REHBERLİK MODÜLÜ**" seçilir.

--Sonra e Rehberlik Modülü altından "öğrenci yönlendirme işlemleri" ve onun altından da eğer ilk kez tanılanacaksa ilk inceleme, daha önceden incelenmişse yeniden inceleme yazan "Eğitsel değerlendirme formu" seçilir

Veli sürece dahil olmaya razı olduktan sonra yürütülecek işlemleri görsellerle destekleyerek anlatalım;

A screenshot of the MEBBİS system menu. The menu items are: AB ve Dış İlişkiler Modülü, Aday Öğretmenlik Modülü, Basvuru İşlemleri, BİLSEM İşlemleri Modülü, Bilssem Sözlü Sınav Modülü, e-Rehberlik Modülü (highlighted in red), Hizmetçi Eğitim Modülü, and Kişisel Bilgiler Modülü. To the right of the menu, there is a list of news items. The first item is titled 'Sınav İşlemleri Modülü: İBA' and the second is 'e-Personel Modülü: SGK Hİ'. The third item is 'Özel Öğretim Kurumlarına a' and the fourth is '06/05/2010 ve 17/04/2015 yeralan "Hizmet puanı he'.

A screenshot of the MEBBİS system showing the 'e-Rehberlik Modülü' menu. The menu items are: RPD Programı Hazırlama, RPD Hizmetleri Veri Girişi, RPD Hizmetleri Raporlama, RAM İşlemleri, Kurum Müdürü İşlemleri, Öğrenci Yönlendirme İşlemleri, Eğitsel Değerlendirme İstek Formu (İlk İnceleme), Eğitsel Değerlendirme İstek Formu (Yeniden İnceleme), and Psikolojik Destek Yönlendirme Formu. To the right of the menu, there is a notification titled 'DUYURULAR' with a red arrow pointing to the 'Eğitsel Değerlendirme İstek Formu (İlk İnceleme)' item. The notification text is: '24.08.2022 tarihli ve E-26670320-160.02.02-üzere,'.

---Sonrasında karşınıza "Eğitsel Değerlendirme İstek Formu" açılacak. Bu formu sistem üzerinden öğrencinin sınıf öğretmeni dolduracak. Öğrencinin kendisine ve velisine ait kişisel bilgiler, öğrencinin becerilerine dair gözleme dayalı bilgiler mevcut, bunların doldurulması gerekmektedir.

---Form doldurulduktan sonra "kaydet" butonu ile kaydedilip müdür onayına gönderilmelidir. Daha sonra müdür bilgilendirilip "onay bekleyen eğitsel değerlendirme istek formları"ndan ilgili formu onayladıktan sonra Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından randevu oluşturulup forma girilen veli telefon numarasına randevu bilgileri gönderilecektir.

---Formun sonundaki "destek eğitimden faydalanması gerekir mi?" sorusundan kast okuldaki destek eğitim odası değil, rehabilitasyon ve özel eğitim kurumlarını ifade etmektedir. Buna göre yanıtlayınız.

---Sonrasında süreç takip edilip tedbir kararı çıktıktan ve yerleştirmesi yapıldıktan sonra BEP planı yapılıp özel eğitime başlanabilir.

131757_Egitsel_Degerlendirme_istegi_Formu.pdf?CHK=d4106ae5c3d9e7b6e2c884c236144b6a

1 / 10 100% +

 EĞİTSEL DEĞERLENDİRME İSTEĞİ FORMU Tarih: _____

A) GENEL BİLGİLER

Öğrencinin	
Adı Soyadı	T.C. Kimlik Numarası
Doğum Tarihi/Yeri	Okulu
Sınıf/Subesi	Devam/Devamsızlık
Velinin	
Adı Soyadı	
Adresi	
Cep/Ev Telefonu	E-Posta Adresi

B) EĞİTSEL DEĞERLENDİRME İSTEĞİ NEDENİ

☐	Öğrencinin tıbbi tansının olması
☐	Öğrenciye ilişkin yerleştirme (resmi tedbir) kararı alınması
☐	Öğrenci için önceden alınmış yerleştirme (resmi tedbir) kararına itiraz ya da kararın kaldırılması

C) BİREY İÇİN ÖNCEYERİN ALINMIŞ YERLEŞTİRME (RESMİ TEDBİR) KARARI

☐	Kaynaştırma	☐	Özel Eğitim Sınıfı
☐	Yerleştirme (Resmi Tedbir) Kararı Yok	☐	Özel Eğitim Okulu

---Bu aşamada dikkat edilmesi gereken husus şudur. Tıbbi tanı gerektiren durumlarda hastane raporu ile birlikte RAM a gitmek gerekir. RAM lar sadece zeka testi uygulayıp zihinsel yetersizlik tanısı ile tedbir kararı alabilmektedir. Bunun dışında otizm, özgül öğrenme güçlüğü(yakın zamanda ram tarafından tanı konabilmesi için yeterlilik eğitimleri verilmesi gündemde), dikkat eksikliği ve hiperaktivite, bedensel yetersizlikler v.b hastane raporu gerektirmektedir. Bu konuda aile bilgilendirilip öncesinde hastane raporu alması konusunda bilgilendirilmelidir. Sadece zihinsel yetersizlik olduğu düşünülüyorsa direkt olarak RAM a yönlendirilebilir.

Rehber öğretmeni olmayan okullarda süreç nasıl yürür?

- Rehber öğretmeni olmayan okullarda da süreç aynı şekilde yürütülüp sadece ilgili formlarda rehber öğretmenin dolduracağı kısımlar boş geçilebilir.
- Zaten yönlendirme formu sınıf öğretmeni tarafından doldurulmaktadır ve e rehberlik modülü bütün öğretmenlerin mebbisinde tanımlıdır.

Öğrenci RAM'a gelirken yanında hangi belgeler/evraklar olmalıdır?

- Öğrenci RAM'a mutlaka velisi ile beraber gelmelidir.
- Öğrencinin ve velinin kimlik fotokopisi.
- Hastane raporu. Çocuklar için özel gereksinim raporu (ÇÖZGER).

Akçaabat Rehberlik ve Araştırma Merkezi ailesi olarak hepinize iyi çalışmalar dileriz. Sağlıcakla kalınız.

